

ЗАТВЕРДЖУЮ

Тимчасово виконуючий обов'язки
Головного інспектора
Міністерства оборони України
генерал-майор

В. РОМАНЮК

“31” травня 2019 року

МЕТОДИКА

перевірки стану організації внутрішнього контролю та управління ризиками
під час проведення інспекційних заходів

Вступ

Оцінка стану організації внутрішнього контролю та управління ризиками включає:

оцінку організації заходів з впровадження внутрішнього контролю та управління ризиками на об'єкті перевірки;

оцінку фактичного виконання запроваджених системою внутрішнього контролю процедур.

В органах військового управління додатково перевіряються питання здійснення координації та нагляду за функціонуванням внутрішнього контролю та управління ризиками у підпорядкованих органах військового управління, військових частинах (установах, організаціях, суб'єктах господарювання, які входять до сфери впливу Міністерства оборони України), а також забезпечення інформаційного обміну з питань внутрішнього контролю з органами військового управління вищого рівня.

Для оцінки стану організації внутрішнього контролю застосовуються:

опитування особового складу установи для оцінювання їх знань та кваліфікації, а також отримання інформації про порядок фактичного виконання заходів з управління ресурсами і майном та здійснення внутрішнього контролю;

спостереження за управлінням ресурсами та майном і виконанням процедур внутрішнього контролю;

перевірка документальних доказів функціонування системи внутрішнього контролю.

Оцінка здійснюється за трьома зонами виконання:

“зелена зона” – найвищий рівень виконання;

“жовта зона” – середній рівень виконання;

“червона зона” – найнижчий рівень виконання.

Результати перевірки заносяться до контрольного листа оцінки стану організації внутрішнього контролю та управління ризиками (додаток 1).

1. Оцінка організації заходів з впровадження внутрішнього контролю та управління ризиками на об'єкті перевірки

При оцінці організації заходів з впровадження внутрішнього контролю та управління ризиками на об'єкті перевірки перевіряється:

наявність на об'єкті перевірки нормативно-правових та керівних документів з питань організації внутрішнього контролю та управління ризиками;

наявність розробленого та затвердженого положення про внутрішній контроль та його відповідність вимогам Порядку;

наявність розробленого та затвердженого опису внутрішнього середовища та його відповідність вимогам Порядку;

наявність наказу про призначення менеджера (координатора) внутрішнього контролю, персонального складу робочої групи з оцінки ризиків;

наявність у функціональних обов'язках (посадових інструкціях) особового складу завдань, обов'язків та відповідальності щодо внутрішнього контролю та управління ризиками.

За результатами перевірки, за розділ робиться відповідний висновок.

Організаційні заходи з впровадження внутрішнього контролю та управління ризиками:

“виконані” (зелена зона), якщо рівень виконання заходів у зеленій зоні становить не менше 80%, а решта у жовтій;

“виконані частково” (жовта зона), якщо рівень виконання заходів у зеленій та жовтій зонах становить не менше 50%;

“не виконані” (червона зона), якщо рівень виконання заходів у червоній та жовтій зонах становить більше 50%.

2. Оцінка фактичного виконання запроваджених системою внутрішнього контролю процедур

При оцінці фактичного виконання запроваджених системою внутрішнього контролю процедур перевіряється:

знання особовим складом вимог законодавства, нормативно-правових актів та керівних документів з організації внутрішнього контролю та управління ризиками;

документальне підтвердження проведення ідентифікації та оцінки ризиків;

наявність опрацьованого реєстру ризиків (бази даних з управління ризиками);

наявність розробленого та затвердженого плану управління ризиками на поточний рік;

наявність доведених до структурних підрозділів та особового складу витягів з реєстру ризиків в частині, що їх стосується;

наявність плану моніторингу внутрішнього контролю на поточний рік;

наявність у плані моніторингу внутрішнього контролю окремого розділу про щоквартальний моніторинг усунення порушень та виконання пропозицій (рекомендацій), внесених керівнику установи та керівникам структурних підрозділів установи, у ході контрольних (аудиторських) заходів, проведених уповноваженими органами військового управління, Головною інспекцією

Міністерства оборони України, підрозділами внутрішнього аудиту та органами державного фінансового контролю;

виконання планів моніторингу у поточному році та у попередніх роках;
наявність планів управління ризиками за період що охоплюється перевіркою;

здійснення періодичного перегляду ризиків та внесення за результатами контрольних заходів, внутрішніх аудитів змін до реєстру ризиків та плану управління ризиками (за наявності рекомендацій (пропозицій));

наявність планів усунення недоліків по результатам інспекційних, аудиторських, контрольних заходів;

проведення інвентаризацій (наявність наказів на проведення інвентаризації, оформлених інвентаризаційних відомостей, актів інвентаризацій, наказів про оголошення результатів інвентаризацій);

відсутність ознак формального проведення інвентаризацій;

наявність не прийнятих рішень по відшкодуванню збитків завданих державі;

відсутність простроченої дебіторської заборгованості;

здійснення менеджером внутрішнього контролю періодичної оцінки функціонування внутрішнього контролю;

здійснення менеджером внутрішнього контролю інформування керівника про стан внутрішнього контролю та існуючі ризики;

надання за підпорядкованістю до органів військового управління вищого рівня інформації щодо ризиків, які потребують вжиття заходів на вищому рівні;

інформування органу військового управління за підпорядкованістю (у визначені ними терміни) про виконання плану моніторингу внутрішнього контролю та заходів, вжитих для його надійного функціонування, повноту виконання пропозицій (рекомендацій), наданих за результатами контрольних заходів та внутрішніх аудитів;

своєчасність надання Звіту про стан функціонування системи внутрішнього контролю (перевіряється з 2020 року);

наявність розроблених та доведених до військових частин, установ, організацій регламентів на процеси – перевіряється в установах, що є відповідальними за діяльність;

вжиття заходів щодо реагування на систематичні ризики, які перебувають у компетенції органу військового управління (відповідального за діяльність) – перевіряється в органах військового управління та відповідальних за діяльність;

об'єктивність визначення рівня внутрішнього контролю у щорічному звіті про стан функціонування внутрішнього контролю.

За результатами перевірки, за розділ робиться відповідний висновок.

Запроваджені системою внутрішнього контролю процедури:

“виконуються” (зелена зона), якщо рівень виконання заходів у зеленій зоні становить не менше 75%, а решта у жовтій;

“виконуються частково” (жовта зона), якщо рівень виконання заходів у зеленій та жовтій зонах становить не менше 50%;

“не виконуються” (червона зона), якщо рівень виконання заходів у червоній та жовтій зонах становить більше 50%.

3. Оцінка заходів координації і нагляду за функціонуванням внутрішнього контролю та управління ризиками

При оцінці заходів координації та нагляду за функціонуванням внутрішнього контролю та управління ризиками у підпорядкованих військових частинах (установах, організаціях) в органах військового управління перевіряється:

наявність установлених та доведених до підпорядкованих установ строків, порядку інформування та подання звітності про стан функціонування внутрішнього контролю та виконання ними планів моніторингу внутрішнього контролю;

організація та проведення періодичних перевірок стану організації внутрішнього контролю та управління ризиками в підпорядкованих установах та структурних підрозділах органу військового управління;

надання керівнику органу управління узагальненої інформації за підпорядковані установи з питань організації і здійснення внутрішнього контролю та управління ризиками;

проведення аналізу пропозицій, наданих підпорядкованими установами, до планів управління ризиками органу військового управління, виявлення систематичних ризиків та вжитих засобів способів реагування на них;

надання методичних рекомендацій з впровадження в роботу підзвітних менеджерів внутрішнього контролю кращих практик внутрішнього контролю та управління ризиками.

За результатами перевірки, за розділ робиться відповідний висновок.

Координація і нагляд за функціонуванням внутрішнього контролю та управління ризиками у підпорядкованих військових частинах (установах, організаціях):

“здійснюється” (зелена зона), якщо рівень виконання заходів у зеленій зоні становить не менше 80%, а решта у жовтій;

“здійснюється частково” (жовта зона), якщо рівень виконання заходів у зеленій та жовтій зонах становить не менше 50% та до підпорядкованих військових частин доведені вимоги щодо строків, порядку інформування та подання звітності про стан функціонування внутрішнього контролю та виконання ними планів моніторингу внутрішнього контролю;

“не здійснюється” (червона зона), якщо рівень виконання заходів у червоній та жовтій зонах становить більше 50%, або до підпорядкованих військових частин не доведені вимоги щодо строків, порядку інформування та подання звітності про стан функціонування внутрішнього контролю та виконання ними планів моніторингу внутрішнього контролю.

Загальна оцінка.

Оцінка стану організації внутрішнього контролю та управління ризиками здійснюється за результатами оцінки розділів 1-2 контрольного листа оцінки стану організації внутрішнього контролю та управління ризиками, а для органів військового управління розділів 1-3 контрольного листа оцінки стану організації внутрішнього контролю та управління ризиками.

За результатами перевірки робиться відповідний висновок.

Стан організації внутрішнього контролю та управління ризиками оцінюється:

“відповідає встановленим вимогам”, якщо організація внутрішнього контролю та управління ризиками відповідає діючому законодавству та керівним документам Міністерства оборони України і своєчасно усуває суттєві ризики, помилки, недоліки у виконанні завдань та функцій покладених на об’єкт перевірки, не допускаючи при цьому втрат бюджетних коштів, ресурсів та активів. Найвні недоліки внутрішнього контролю своєчасно виявляються у ході його систематичного моніторингу та оперативно вживаються коригуючі заходи, направлені на усунення недоліків внутрішнього контролю (1 розділ оцінено як “виконані”, розділ 2 оцінено не нижче чим “виконуються частково”);

“частково відповідає встановленим вимогам”, якщо організація внутрішнього контролю та управління ризиками в основному відповідає діючому законодавству та керівним документам Міністерства оборони України, водночас на об’єкті перевірки мають місце факти не виконання встановлених процедур внутрішнього контролю або керівництвом не організовано своєчасне усунення ризиків (розділи 1 та 2 оцінені не нижче чим “виконані частково” та “виконуються частково”);

“не відповідає встановленим вимогам”, якщо більшість заходів направлених на організацію функціонування внутрішнього контролю та управління ризиками передбачених керівними документами не виконані, система внутрішнього контролю та управління ризиками не функціонує, що призводить до втрат ресурсів та майна, а заходи реагування на вже виявлені порушення та недоліки не вживаються (не задовольняються вимоги на оцінку “відповідає встановленим вимогам” та “частково відповідає встановленим вимогам”).

Для органів управління оцінка здійснюється з урахуванням оцінки розділу 3 контрольного листа оцінки стану організації внутрішнього контролю та управління ризиками. Загальна оцінка не може перевищувати оцінку “частково відповідає встановленим вимогам”, якщо розділ 3 контрольного листа оцінки стану організації внутрішнього контролю та управління ризиками оцінено, як “здійснюється частково” та не може перевищувати оцінку “не відповідає встановленим вимогам”, якщо зазначений розділ оцінено, як “не здійснюється”.

Результати перевірки на основі контрольного листа оцінки внутрішнього контролю та управління ризиками на об’єкті перевірки оформлюються окремим розділом акту інспекційної перевірки або доповіддю.

Додаток: Контрольний лист оцінки стану організації внутрішнього контролю та управління ризиками, на 5 арк.

Головний інспектор з організації внутрішнього контролю
Головної інспекції Міністерства оборони України
полковник

К. КУСТРИЧ

КОНТРОЛЬНИЙ ЛИСТ

оцінки стану організації внутрішнього контролю та управління ризиками

1. Назва військової частини (установи): _____

2. Підпорядкованість (орган, який здійснює функціональне управління): _____

3. Менеджер внутрішнього контролю (посада, військове звання, ініціал, прізвище) _____

4. Наказ про призначення менеджера внутрішнього контролю:

дата _____ № _____

5. Дата затвердження положення про внутрішній контроль _____

6. Дата реєстрації опису внутрішнього середовища _____

7. Оцінка проводилась за розділи 1 - _____

8. ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА:

Стан організації внутрішнього контролю та управління ризиками:

- відповідає встановленим вимогам (якщо, 1 розділ оцінено як "виконані", розділ 2 оцінено не нижче чим "виконуються частково");

- частково відповідає встановленим вимогам (якщо розділи 1 та 2 оцінені не нижче чим "виконані частково" та виконуються частково);

- не відповідає встановленим вимогам (оцінюється у всіх інших випадках).

Для органів управління оцінка здійснюється з урахуванням розділу 3. (Загальна оцінка не може перевищувати оцінку "частково відповідає встановленим вимогам", якщо розділ 3 оцінено, як "здійснюється частково" та не може перевищувати оцінку "не відповідає встановленим вимогам", якщо зазначений розділ оцінено, як "не здійснюється").

 - відповідає встановленим вимогам

 - частково відповідає встановленим вимогам

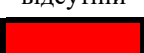

 - не відповідає встановленим вимогам

Період проведення перевірки: з _____ по _____

Перевірку здійснив (посада, військове звання, ініціал, прізвище) _____

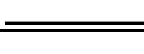

Підпис посадової особи що здійснила перевірку _____

1. Оцінка відповідності створеної системи внутрішнього контролю законодавству, нормативно-правовим актам та керівним документам

	Зелена зона	Жовта зона	Червона зона
А наявність на об'єкті перевірки нормативно-правових та керівних документів з питань організації внутрішнього контролю та управління ризиками	наявні 	частково наявні 	відсутні
Б наявність розробленого та затвердженого положення про внутрішній контроль та його відповідність вимогам керівних документів	наявне та відповідає 	відповідає частково 	або не відповідає
В наявність розробленого та затвердженого опису внутрішнього середовища та його відповідність вимогам керівних документів	наявний та відповідає 	відповідає частково 	або не відповідає
Г наявність наказу про призначення менеджера (координатора) внутрішнього контролю, осіб з числа особового складу, відповідальних за здійснення заходів внутрішнього контролю та управління ризиками	наявний 		відсутній
Д наявність у функціональних обов'язках (посадових інструкціях) особового складу завдань, обов'язків та відповідальності щодо внутрішнього контролю та управління ризиками	наявні 	частково наявні 	відсутні
ВИСНОВОК ЗА РОЗДІЛ 1 Організаційні заходи з впровадження внутрішнього контролю та управління ризиками: - “виконані”, якщо рівень виконання заходів у зеленій зоні становить не менше 80%, а решта у жовтій ; - “виконані частково”, якщо рівень виконання заходів у зеленій та жовтій зонах становить не менше 50%; - “не виконані”, якщо рівень виконання заходів у червоній та жовтій зонах становить більше 50%.	виконані 	виконані частково 	не виконані

Підпис посадової особи що здійснила перевірку _____

2. Оцінка фактичного виконання запроваджених системою внутрішнього контролю процедур

	Зелена зона	Жовта зона	Червона зона
А знання особовим складом вимог законодавства, нормативно-правових актів та керівних документів з організації внутрішнього контролю та управління ризиками	знає 	знає не у повному обсязі 	не знає
Б наявність документального підтвердження проведення ідентифікації та оцінки ризиків	наявне 		відсутнє
В наявність опрацьованого реєстру ризиків (бази даних з управління ризиками)	наявний 		відсутній
Г наявність розробленого та затвердженого плану управління ризиками на поточний рік	наявний 		відсутній
Д наявність доведених до структурних підрозділів та особового складу витягів з реєстру ризиків в частині, що їх стосується	доведені 	частково доведені 	не доведені
Е наявність плану моніторингу внутрішнього контролю на поточний рік	наявний 		відсутній
Є наявність у плані моніторингу окремого розділу про щоквартальний моніторинг усунення порушень та виконання пропозицій (рекомендацій) та його повнота	наявний та повний 	частково наповнений 	відсутній
Ж виконання плану моніторингу у поточному році	виконується 	виконано частково 	не виконується
З виконання планів моніторингу у попередніх періодах, що перевіряються (починаючи з 2020 року)	виконано 	виконано частково 	не виконано
И виконання планів управління ризиками у попередніх періодах, що перевіряються	виконано 	виконано частково 	не виконано
і здійснення періодичного перегляду ризиків та внесення змін до реєстру ризиків та плану управління ризиками (за результатами контрольних заходів, внутрішніх аудитів)	внесено 	внесено частково 	не внесено
ї наявність планів усунення недоліків по результатам інспекційних, аудиторських, контрольних заходів	наявні 	частково наявні 	відсутні
й проведення інвентаризацій (наявність наказів, інвентаризаційних відомостей, актів)	наявні 	частково наявні 	відсутні
К відсутність ознак формального проведення інвентаризацій	відсутні 		наявні

продовження на наступній сторінці

Підпис посадової особи що здійснила перевірку _____

2. Оцінка фактичного виконання запроваджених системою внутрішнього контролю процедур (продовження)

	Зелена зона	Жовта зона	Червона зона
Л відсутність не прийнятих рішень по відшкодуванню збитків завданих державі	відсутні 		наявні
М наявність простроченої дебіторської заборгованості	відсутня 		наявна
Н здійснення менеджером внутрішнього контролю періодичної оцінки функціонування внутрішнього контролю	здійснюється 		не здійснюється
Щ здійснення менеджером внутрішнього контролю інформування керівника про стан внутрішнього контролю та існуючі ризики	здійснюється 	епізодично 	не здійснюється
П надання до органів військового управління вищого рівня інформації щодо ризиків, які потребують вжиття заходів на вищому рівні	надається 		не надається
Р здійснення інформування органів військового управління про виконання плану моніторингу внутрішнього контролю, а також щодо повноти виконання пропозицій (рекомендацій), наданих за	надається 		не надається
С своєчасне надання Звіту про стан функціонування системи внутрішнього контролю	надається своєчасно 	не своєчасно 	не надається
Т наявність розроблених та доведених до установ регламентів на процеси (<i>перевіряється в установах, що є відповідальними за діяльність</i>)	розроблені та доведені 	розроблені частково 	не розроблені
У вжиття заходів щодо реагування на систематичні ризики, які перебувають у компетенції органу військового управління (відповідального за діяльність) [<i>перевіряється в органах військового управління або відповідальних за діяльність</i>]	розроблені та доведені 	розроблені частково 	не розроблені
Ф об'єктивна самооцінка рівня внутрішнього контролю у щорічному звіті про стан функціонування внутрішнього контролю (починаючи з 2020 року)	об'єктивна 		необ'єктивний
ВИСНОВОК ЗА РОЗДІЛ 2 Запроваджені системою внутрішнього контролю процедури: - “виконуються”, якщо рівень виконання заходів у зеленій зоні становить не менше 75%, а решта у жовтій; - “виконуються частково”, якщо рівень виконання заходів у зеленій та жовтій зонах становить не менше 50%; - “не виконуються”, якщо рівень виконання заходів у червоній та жовтій зонах становить більше 50%.	виконуються 	виконуються частково 	не виконуються

Підпис посадової особи що здійснила перевірку _____

3. Оцінка заходів координації і нагляду за функціонуванням внутрішнього контролю та управління ризиками (В ОРГАНАХ ВІЙСЬКОВОГО УПРАВЛІННЯ)

	Зелена зона	Жовта зона	Червона зона
А наявність доведених до підпорядкованих установ строків, порядку інформування та подання звітності про стан функціонування внутрішнього контролю і виконання ними планів моніторингу внутрішнього контролю	доведені 		не доведені
Б планування та проведення періодичних перевірок стану організації внутрішнього контролю та управління ризиками в підпорядкованих установах	сплановано та проведено 	проведено частково 	не сплановано
В наявність узагальнених інформаційних довідок за підпорядковані установи з питань організації і здійснення внутрішнього контролю та управління ризиками, які були надані керівнику органу управління	наявні 		відсутні
Г наявність матеріалів, що підтверджують проведення аналізу пропозицій, наданих підпорядкованими установами, до планів управління ризиками органу військового управління, виявлення систематичних ризиків та вжиття заходів реагування на них	наявні 		відсутні
Д наявність матеріалів, що підтверджують надання методичних рекомендацій з впровадження в роботу підзвітних менеджерів внутрішнього контролю кращих практик внутрішнього контролю та управління ризиками	наявні 		відсутні
Е наявність розроблених та доведених до установ регламентів на процеси (перевіряється в установах, які є відповідальними за діяльність)	розроблені та доведені 		не розроблені
ВИСНОВОК ЗА РОЗДІЛ 3 Координацію та нагляд за функціонуванням внутрішнього контролю та управління ризиками у підпорядкованих військових частинах (установах, організаціях): - “здійснюється”, якщо рівень виконання заходів у зеленій зоні становить не менше 80%, а решта у жовтій; - “здійснюється частково”, якщо рівень виконання заходів у зеленій та жовтій зонах становить не менше 50% та пункт А знаходиться у зеленій зоні; - “не здійснюється”, якщо рівень виконання заходів у червоній та жовтій зонах становить більше 50%, або пункт А знаходиться у червоній зоні	здійснюється 	здійснюється частково 	не здійснюється

Підпис посадової особи що здійснила перевірку _____